

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

זה לפניו גלויים וידועים, לכן נא לשון בקשה יודיעיני דעמו
 בזה כדת מה לעשות.

תשובה, ארי בן ארי נעשה שאל כענין, גדול בחכמה
 וסמירח"ו בנין, כריע כח לי החכם השלם
 הדיין המצויין בן של קדושים רב ועגום כמהר"ר משה
 נר"ו^(א). הנראה בעיני נכון בלי פקפוק ועירעור הוא^(ב)
 שידה המקנה ספק ידוע שכחב על שמו בצי"ה הוא
 של פלוגי הזוכה, והזוכה יחייב עצמו בכל חיזוקי סופר
 ובשבעה חמורה שכל ימי חייו לא יגע בקרן ולא ברווחים
 אלא המקנה יאכל הפירות בחייו, והיינו אודיחא דאיסור

גיורא בפרק מי שמת [ג"צ] דף קמ"ט [ע"א] דבבביל
 קניא ובשכיב מרע אס עמד אינו חוזר, וכתבו התוספות
 בפרק חוקת הבאים [ע"א] דף מ"ד ע"ב [ד"ה דלא] דאף
 דידעינן בודאי שהיה איסור משקר קנה. ואם רוצה המקנה
 להתחייב בשטר חוב להקונה על מנת שלא יפרע אלא
 שעה אחת קודם מותו ומן הצי"ה דוקא ולא ממקום
 אחר, הרשות בידו ודבריו קיימים בלי פקפוק, ושלוס
 מעכ"ת יגדל לעד.

כנפש נאמן אהבתו
 צבי אשכנזי ס"מ

שאלה יז

תוך הדלקה של ק"ק פראג נשרפו בעו"ה כמה ס"ת אם צריך לקרוע עליהן • ביאור דברי רש"י בדין
 זה דלא כחכם אחד ששגג בכונחו

ד"ה זרוע זרוע שאינו יכול להציל, כוונתו דאף שאינו
 מכווין להכעיס רק שאינו יכול להציל צריך לקרוע, וא"כ
 גבי מת ג"כ אין צד אדם להצילו ג"כ צריך לקרוע.

ד"ב בנדון דידן בשריפה גדולה כזו בפעם פתאום נשרפה
 כל עירנו עד שכמה וכמה נפשות לא יכלו להציל
 נפשו ורכוש, בודאי שנשרפו כמה ספרי תורות וקודש
 ותפילין שאינם יכולין להציל. וכאשר קרה לנפשי מקרה
 בלתי טהור בעוסקי להציל הספרים סביבי אלה אש והיימי
 מוכרח לנוס ריקס והיתה לי נפשי לשלל, וא"כ חייבים
 לקרוע וכפירש"י, אף דעת שאר המפרשים אינו [ק"ן],
 מ"מ סוגיא דש"ס משמע כפירש"י, ואף דק"ל [מו"ק י"ה
 ע"א] הלכה כדברי המיקל בצבל, מ"מ הא ק"ל [שם כ"ז
 ע"ב] אצל לחוד וקריעה לחוד. ועוד דאף לדעת המפרש
 בעין יעקב י"ל ע"כ דבנדון כזה חייב לקרוע, דכמה וכמה
 ס"ת שהיה יכולים להציל רק שנחרשו לו הידים, וק"מ
 מחמת עלות וקצת מחמת ממוץ שחביב עליהם, אך שאין
 צידי להכריע כי אין אומן בלא כלים, ואפילו ספר צ"י לא
 נמצא אחי לעיין בו ומכ"ש שאר ספרי פוסקים, רק הש"ס
 וספר עין יעקב שאלו הוא אחי לפי שעה, וצוית שמעמחא
 בעיא צילוחא שלא יבא לידי טעותא ולבי כל עמי לעת
 עמה, על כן במטותא מיניה שישב לי בזה דעמו הרמה,
 כי ממנו לא יצטר כל מצימה.

יעקב בבבחה"ר יוסף בק' אובין^(א).

ע"כ לשון השואל

תשובה, יעקב הצל נחלתו, תורתו אומנותו, הרב
 המופלג, כל חושך מלבין כסלג, האלוף

תי"ו מ"ם טי"ת לפ"ק השבתי לפראג

ד"ה השואל: צבי תפארת, לשבחיו אין מספרת, מכל לשון
 עם גרגרת, ראוי והולמתו עליו עטרת, יקר הוא
 מפנינים ודר וסוחרת, ה"ה הרב הכולל, שבחיו מי ימלא,
 במים אדירים זולל, לו יחלק שלל, כ"ש האלוף המרומם
 מוהר"ר צבי הירש נר"ו יאר, באור הבהיר. הנה אמרתי
 להשתעשע אמו עמו באיזה דין מן הדינים ולהיות שאל
 בענין, וזהו.

הנה באשר ידוע ומפורסם שבתוך אש הגדולה שהיתה
 בעירנו נשרפו בעו"ה ספרי תורות וס"ת
 קודש ותפילין לאלפים ולרבבות, ונסמפק לי אס חייב
 לקרוע עליהם כדאיחא במועד קטן [כ"ז ע"א] והוא הסכמת
 כל הפוסקים, ואף על גב דמבאר בש"ס [שם] ופוסקים
 יור"ד סי' ש"מ סעיף ל"ו דדוקא זרוע וכמעשה שהיה,
 וראיתי בעין יעקב [נפירוש רש"י ד"ה לא אמרין שפירש על
 זרוע צ' פירוש, א' כשאדם מאבדו זידים, והצ' כשיש
 זידו למחות ולא מיחה ע"ש. ובשם הר"ן כתב [נפירוש
 הכותב] שפירוש זרוע להכעיס להקצ"ה, וא"כ לפי זה
 פשיטא דאין לקרוע. אכן תלמוד ערוך דוחקני דאיחא
 בשבת פרק האורג [ק"ה ע"ב], ובפרק אלו מגלחין [מו"ק
 כ"ה ע"א] העומד בשעת יציאת הנפש חייב לקרוע, הא
 למה זה דומה לרואה ס"ת שנשרף. ופירש"י [שבת ע"א,
 ד"ה ל"ט] דאין לך ריק בישראל שאין בו תורה ומצות,
 [ובמו"ק פירש"י ע"ש בעין אחר, וא"כ קשה הא אין זה
 להכעיס ואינו דומה כלל למעשה שהיה, ודוחק לומר דהוא
 רק דמיון ומשל בעלמא, והוא נגד משמעות פירוש רש"י.
 לכן י"ל פשוט דרש"י נשמר מקושיא זו ופי' [מו"ק ע"א]

שצפראג שפחאום נשרפה כל העיר שיהא חייב כיון שלא היה יכול להציל, אבל אם היחה אש קטנה שיכול להציל פטור, דא"כ שמעמחיה מרפסן איגרי ומנאלת אומר יציבא בארעא וגירא בשמי שמיא, ודחק לומר דביכול להציל לא חסגי ליה בקריעה כי היכי דלא תהוי ליה כפרה. ועוד תקשי לרש"י עובדא דבת נעמיא גופיה [מ"ק כ"ו ע"א], דאף אי בלעה לה לא הוו מחייבי קריעה דעלה קיימינן, וכי ח"ו ברשיעי עסקינן דרבי אבא ורב הונא בר' חייה היו יכולין להציל ולא הצילו, וזו ודאי קושיא עולמה היא לרש"י אליבא דכח"ר.

א"א כן נראין עיקרן של דברים, דאף רש"י ז"ל מודה לשאר הפוסקים דלא מחייב אלא כשאדם שורפו להכעיס, וכמה שכתב הר"ן בפירושו, דאז אי אפשר להציל בשום פנים וכמעט דיהויקים, דאף שהיו מפזיזין בו ומצקשין ממנו לצלמי שורפה הוא הולך ושורף לעיניהם ואינה נעשית בהיסח הדעת ובפחע פחאום, כמעשה כזה ודאי יש חילול השם גדול, אבל כשהדבר נעשה פחאום ובהסח הדעת שאלמלא היה משגיח יכול היה לקדם ברואי"ס ובמקלות להבריח ארי או לכבות השריפה, אלא שנמחמת מיעוט ההשגחה או בני אדם שאינם מצויין לא הצילו, או שהיה רחוק ממקום השריפה ועד שהוא מגיע לשם כבר נשרף והלך לו, כל זה מקרי יכול להציל ואינו חייב לקרוע, שהרי אין כאן חילול השם, והיינו עובדא דנעמיא שאף אם היחה בזלעת אין זה בזרוע, שהרי אם היה ר"א ור"ה קרובים אליה יכולים היו להציל, אלא שבאה הנעמיא פחאום או רחוקה מהם ובלעמם, וממנה נשמע לשריפת פראג דפטורים מקריעה אף הרואים ממנה.

בקרוי האי כללא צידך כמעשה שהיה אמרו, ונהי דלא בעינן מלך משום דסברא הוא, הא מיהא שריפת אדם להכעיס בעינן, וכמה שכתב הר"ן בפירושו דאי לאו הכי ליכא חילול השם כלל, וההיא דהעומד על המת ודאי דוגמא בעלמא היא, וכ"כ הרמב"ן ז"ל הביאו הטור בהל' קריעה [פי' ש"מ] והב"י [ד"ה ומ"ש וכלן] שם, ואף דאיהו ז"ל פליג לרש"י לפי גרסתו ברש"י [עיי"ש צ"ח] מ"מ מוכח מיניה דלדידיה נמי פירוש בזרוע אינו כנטילת נשמה ממנה, דאי לאו הכי מאי פריך, ועוד אם מן הדין אף בס"ת אין קורעין אלא בזרוע וכמעשה שהיה תיפוק ליה לרש"י היינו מעשה שהיה. אלא ודאי דלכ"ע בזרוע אינו אלא ציד רמה להכעיס וכמעשה שהיה ופסטיה דזרוע הכי הוא, ולמאי דתיבנא לעיל אפילו מימא דלגמרי אקשיה לס"ת, היינו נמי טעמא כיון דא"א להציל בשום ענין כי אין שלטון ביום המות, משא"כ בכל השריפות שבעולם הרי יכול להציל.

ואותו הפירוש שפירש שיש להם זרוע ויכולת להציל, קשה לי עליו דהא קרא כתיב בהדיא [ימיה ל'ו, כ"ה] [וגם] אלנתן ודליהו וגמריהו הפגיעו במלך [לצלמי שרף

המרומם מהר"ר יעקב נר"ו, אותותיו אותות עליונות האירו אל עבר פני, בספרי תורה שנשרפו צפראג יע"א אם לריך לקרוע עליהם, כתב מע"כ וז"ל הנה באשר ידוע ומפורסם שצחוק האש הגדולה שהיתה בעירינו נשרפו כמה ס"ת ותפילין לאלפים ולרבבות, ונמספק לי אם חייב לקרוע עליהם כו', ואף שמבואר בש"ס ופוסקים דדוקא בזרוע וכמעשה שהי' כו', אכן תלמוד ערוך דוחקני דאיחא בשבת כו' העומד בשעת יציאת הנפש חייב לקרוע הא למה זה דומה לס"ת שנשרף כו', לכן בשריפה גדולה כזו בפתע פחאום נשרפה כל עירינו כו', בודאי שנשרפו כמה ס"ת ותפילין שאינם יכולין להציל כו' וא"כ חייבים לקרוע וכפירוש רש"י ע"כ.

הגדה אף לדברי כח"ר איני רואה מקום לקריעה זו, דכל עיקר חיוב קריעה זו אינו אלא לעומד ורואה בשעה שהס"ת נשרף בלאו פרק בראתו מקום כמעשה שהיה במלך יהודה, וכן איחא בגמרא [מ"ק כ"ו ע"א] הרואה, וכ"כ כל הפוסקים, אבל שמיעה או ידיעה בלא ראייה לא^א. ואף ההיא דר"ש בן אלעזר [שם שם] הכי מוכחא דדוקא בעומד ע"ג בשעת שריפה, ואיני חושב שימלאו בק"ק פראג אנשים שהיו עומדים ורואים ס"ת עלמנו כשהוא נשרף ולא אפילו חפלה אחת, ואף שרואים צחי ננסיות כשהם נשרפים וממילא הספרים שכתובים ג"כ נשרפים, מ"מ אין עליהן חובת קריעה דכמעשה שהיה בעינן, דעל אותם שראו השריפה הכתוב מתרעם. וכן בשעת יציאת נשמה העומדים בבית אחר סמוך לו אף שידעים יציאת נשמה אימת אינם חייבים לקרוע, אם לא על אדם כשר דהיא לאו מטעם ס"ת אחינן עליה.

ובי"ש עוד כח"ר ואף דק"ל הלכה כדברי המיקל באבל, הא ק"ל אבלות לחוד וקריעה לחוד ע"כ. כבר כתב הרמב"ן [הדושי מ"ק כ"ו ע"ב ד"ה מ"ר אמרו לו] דקריעה נמי מדברי סופרים היא^א, ואף דאיהו ז"ל מיירי בקריעה על מת, הרואה יראה דהאי קריעה נמי מדברי סופרים היא^א, וא"כ כיון שהטור והש"ע [יור"ד סי' ש"מ סעיף ל"ז] דבחראי נינהו כתבו ששורפין אותה בזרוע כמעשה שהיה, דמשמע להדיא שאדם שורפה ולא נשרפת מעצמה ע"י אש מן השמים, וביותר לדברי הירושלמי [מ"ק פ"ג הלכה ז'] שכתב אין קורעין אלא על ס"ת שנשרפו מלך ישראל בזרוע, ואף דכתב ב"י [סוף סי' ש"מ ד"ה ומ"ש קורע] דמלך לא דוקא, ישראל מיהא בעי, ולדברי הב"מ [שם סוף ד"ה הולך] דנכרי נמי חייב ע"י אדם מיהא בעי, דאיכא חילול השם, ואין צדינו לחייב קריעה להחמיר בדבר שעקרו מדברי סופרים אף אי הוה פליג רש"י כדברי כח"ר, אפילו בעומד על גביו ממנה.

אכן בעיקר כוונת רש"י ז"ל נלענ"ד דלא צעי למימור דכל שאינו יכול להציל, כגון בשריפה גדולה כמותה

דין אין אנו צריכים לכל זה, שאותם שהלכו להציל את שלהם בזדאי לא פנו על צחי כנסיות לראות מה יעשו ס"מ, וא"כ לא ראו שריפתם וממילא פטורים הם לכ"ע צלי שום פקפוק⁽¹⁾.

הגלע"ד כתבת:

צבי הירש בהרב המובהק במוהר"ד

יעקב זל"ה מאיבין ס"ב

את המגילה ולא שמע אליהם והמה השרים הראשונים. ודווקא נומר לדעבדיו דוקא קאי, דאם השרים מיחו ולא עלתה בידם מה יעשו אזובי קיר עבדיו המשחיתים, ואף לפי אותו הפירוש דוקא כשעושים זשאט זנפש לאפוקי כשאדם צהול על ממונו ומורה היחידא לנפשיה. גם כי לא מצינו חיוב מפורש לאבד כל ממונו על ככה, דאין זה עובר על מצות ל"ח בידים דנימא כל אשר לאיש יתן וכו' ואו"ח ס' מנ"ו ברמ"א⁽²⁾. וכל זה אינו אלא להחלמה, אבל בנדון

שאלה יח

שאלה בענין אמונת השי"ת ומהו הטבע

לונדון יע"א תי"ו סמ"ך ה"א לפ"ק

שהמכסה אינו הכיטוי עצמו אם כן איפוא אלו היה רצוני להכריח שהטבעים הפרטיים הם האלקים, מעולם לא היה שום הכרח לדבר זה לא מדברי המשורר ולא מדברי רבותינו ז"ל, מפני שהמזמור אומר שהאלקים מכסה שמים בעבים ואינו אומר שהאלקים הוא עב הענן, ורז"ל אומרים שהקב"ה משיב הרוח ואינם אומרים חלילה שהוא הרוח, ממילא נשמע בצירור שכוונתי היא להכריח שהסבה המכסה שמים ומפרחת רוחות איננה הטבע אלא הקב"ה, ומפני שהאנשים מכנים אלו הפעולות ומיחסים אותם אל הטבע, אני מאיר עיניהם בראיות האמורות שמה שהם מיחסים אל הטבע מחוייבים אגתו לייחסו אל השם יתצדק, יא מזה שלא דברנו מטבעים הפרטיים, ואחר שהכרחנו שדברינו היו בטבע הכולל ולא בטבעים הפרטיים אם כן כשאמרנו סתם טבע אינו בעולם, כוונתינו אל הטבע הכולל כל המציאות שהוא באמת אינו זולתו יתעלה הכולל הכל ועושה כל, וזהו שאמרתי שההשגחה שהוא אותו הדבר שאחרונים קוראים טבע הוא האלקים, רצוני שהשגחתו יתצדק והוא יתצדק הכל אחד, באופן שרציתי להורות האנשים ולהזהירם כל יערבו מעשה השי"ת עם מעשה הטבע הפרטי, מפני שהאנשים אומרים שהטבע הוא המוריד גשמים ומוריד טללים, ודוד המלך ע"ה וחכמינו ז"ל אומרים שהאלקים הוא העושה כל אלו. וכך אני אומר שאותו הדבר שאמרתי שהטבע הוא האלקים רצוני שצביל אותו הדבר שהוא המשגיח ועושה כל והאנשים צדו מלצם לאמר שהטבע הוא העושה. ומה שאמרתי שלימוד זה הוא לדיק וישר, אני מכריחו ומקיימו מחדש שממנו למדנו שהקב"ה זן ומפרנס עולמו ולא כאותן הנותנים כבודו לאחר ומיחסים פעולות אלו לטבע כולל חוץ ממנו יתצדק חלילה, עד כאן. וירנו המורה מה משפט הדרוש.

תשובה, רואה אני את דברי החכם המרומם ונעלה נר"ו שהן דברי הכוזרי במאמר ראשון סימן ט"ז וט"ז, ומפרשו מהר"ר יודא מוסקאטו אחרי הצעות

מן הפרנסים והמנהיגים אשר בק"ק לונדראש בענגלי טיירא ה"י הגבירים הרמים ישרים ותמימים. פרנסי ומנהיגי קהל קדוש שערי שמים יע"א ישר צעיר הגדולה לונדראש. יצ"ו השם אחס את הצרכה חיים ושלום מעתה ועד עולם.

איגרתם החמודה דורשת דבר ה' לחורה ולתעודה, היא סמכתני ומגדרי הוציאתי, לענות על ריב לא ידעמי אתקרהו. כי כן נצטוונו בקש שלום ורודפהו.

וזוה מורק שאלתם, החכם המרומם ונעלה כמהר"ר דוד ניטו נ"ר אז צית דין ומורה דק בקהל קדוש שערי שמים דרש צבית הכנסת דרוש זה תוארו מועתק מלשון לעו ללשוניו הקדושה. אומרים שאמרתי ציטיבה שהשם יתצדק והטבע, והטבע והשם יתצדק הכל אחד. אומר אני שכן אמרתי ואני מקיימו ואכריחתי מאחר שדוד המלך מקיימו בזמור קמ"ז (ההלים קמ"ז ח'). המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטרי המלמיה הרים חזיר כו', אבל צריך לידע (הטו אזונים יהודים מפני שהוא העיקר הראשון מאמונתנו) ששם טבע הוא מהמלאת האחרונים מומן ארבע או חמש מאות שנה סמוך לזמנינו, מאחר שאינו מצוי בדברי חכמינו הקדמונים ז"ל. אלא שהקב"ה משיב הרוח והוא יתצדק מוריד הגשם, והוא יתצדק מפריח טללים, מזה מוכרח שהקב"ה עושה כל אותן העניינים שהאחרונים קוראים טבע באופן שטבע אין בעולם ואותו הדבר הוא ההשגחה הוא שקוראים טבע, וזה שאמרתי שהאלקים והטבע והטבע והאלקים הכל אחד, דעה זו היא ישרה חסידה וקדושה ואשר לא יאמינו זה הם קראים ואפיקורסים. עד כאן. ויש עליו עוררין לאמר כי סרה דיבר על ה'

וזוה התגלות החכם המרומם נר"ו. דבר ידוע שהעבים והמטר והלמחים הם טבעיים פרטיים, ועוד ידוע

(א) כלום פ"א מ"א ע"ש,
(ב) ס"ס פ"א מ"ד [שם
קמ"א: (א) ע"י כענין ב"מ
פ"ו ע"י כ"ו ע"ב, (ד) כ"ה
כ"ד: שם ע"ה. ע"י י"ת.
ו"ך מנ"ל: (ה) מנחות
ל"ג: (ו) עירובין ז"ה;
(ז) ע"י רש"י מ"א,
(ח) כלים פ"ב מ"א,
(ט) שבת פ"ג: (י) ע"י
מו"ק סוכה י"ג: ד"ה
מהו דמיא וכו' מה
שהשיגו אפרש"י להכליל,
(כ) נבלים ז"ב פ"ד
וע"ש, (ל) [שם] דף
ס"ד: (מ) כלים ב"ב פ"ב
ה"ג, (נ) וע"ע מוס'
יבמות י"ג: ד"ה דלמך
תמנא].

הנהגות הב"ח

(ב) גמ' דעמו מיושבת
ודעתו אמו נערכה:

גליון הש"ס

רש"י היה אחרון
תפ"ו וכו' דקסבר
שבת ד"א זמן תפ"ו.
ע"י מ"א ס"י שם ס"ק
י"א: שם ד"ה משקלות
קטנה וכו' אחרונה
בע"ז ע"י ז"ב דף פ"ט
ע"ז חוספת ד"ה ולא:

הנהגות מהר"ב
רנשבורג

[א] רש"י ד"ה ו"א
חסרתי מרבתי וכו'
ולקבל מהם חכמה
א"ל: מלך א"ל ממך
ו"כ צ"ל אפי"ן:
[ב] בא"ד יתרון
הכמות מהם אפי"ן.
מלך אפילו ממך וכו'
צ"ל א"ל [א]:

ליקוטי רש"י

קינוף. הן ד' קולדין
לד' רגלי המטה ונטוין
ומתחילנות מהם ל"ה
על גיבתן ופוסק עליהן
הוא [סוכה:]. אמר ר' ה"ן
ד"א מהר"ב. מנעל ש"ל
האימוס לאו גמר כלי הוא
כל זמן שמחוסר הולאה
[שבת קמ"א:]. אבי אבי
רבב ישראל. רבי רבי
דע ל"ה ל"ה ל"ה ל"ה
גלוסיה מרמיין ופסין
[מ"ב ב: י"ב וע"י מהרש"א
ב"ח"א]. א"ע ש"ת. כ"י
שחמשה. א"ה ב"ן. שחולל
לעמוד כ"ן וא"ש יששה
נ"ש שקל לפסין שח"ן
שהוא מסקף [שבת ע"ה].

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין. סח.

(א) ואל"שע ראה והוא
מ"צק אבי אבי רבב
ישראל ופרש"י ולא
ראו ע"ד ה"ח
בבב"ו וק"רעם לשנים
ק"רעים: [מ"ב ב: י"ב]
(ב) כי אחת בא אל
הארץ אשר י"י אלהיה
נתן לך לא תלמד
לעשות פתועת הגוים
ההם: [וה"ה י"ב: ט]

לחלוץ תפ"ו. פ"ה של ר' אליעזר ר"א ז"ל ממקום
אחד קרי ליה איסור שנות דכל^א שאסרו חכמים לנאת זו
לרשות הרבים אסור לנאת זו למחר וה"ה אפי"ן ישב במקום א' אסור:
היאך מניחין איסור פק"ה. משמע דמליקין ואחר כך מולין
וקשה דצפוק צמה מליקין (שם)

והא ר' עקיבא מר' יהושע גמיר לה והתניא
כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו
לבקרו הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין
במרקלין שלו ואותו היום ע"ש היה נכנס
הורקנוס בנו לחלוץ תפלויו גער בו ויצא
בנויפה אמר להן לחביריו^א כמדומה אני
שדעתו של אבא נמרפה אמר להן דעתו (ב)
ודעת אמו נמרפה היאך מניחין איסור סקילה
ועוסקין באיסור שבות כיון שראו חכמים
שדעתו מיושבת עליו נכנסו וישבו לפגיו
מרחוק ד' אמות א"ל למה באתם א"ל ללמוד
תורה באנו א"ל ועד עכשיו למה לא באתם
א"ל לא היה לנו פנאי אמר להן תמיה
אני אם ימותו מיתת עצמן אמר לו ר' עקיבא
שלי מהו אמר לו ש"ך קשה משלהן נטל
שתי זרועותיו והניחן על לבו אמר אוי לכם
שתי זרועותי שהן כשתי ספרי תורה
שנגללין הרבה תורה למדתי והרבה תורה
לימדתי הרבה תורה למדתי ולא חסרתי
מרבתי אפילו ככלב המולק מן הים הרבה
תורה לימדתי ולא חסרוני תלמידי אלא
כמכחול בשפופרת ולא עוד אלא שאני שונה
שלוש מאות הלכות בבהרת עזה ולא היה
אדם ששואלני בהן דבר מעולם ולא עוד
אלא שאני שונה שלש מאות הלכות ואמרי
לה שלשת אלפים הלכות בנייעת קשוואין
ולא היה אדם שואלני בהן דבר מעולם חוץ
מעקיבא בן יוסף פעם אחת אני והוא מהלכין
היינו בדרך אמר לי רבי למדני בנייעת

הנהגות וציונים

[א] יש להוסיף לחביריו
ש"ל אביי (מהרש"ל,
וכ"ה בב"א מכת"י
ובמנחות המאור נ"ב
כלל ז'). ובכ"ב הכתי'
אמר להן חביריו ש"ל
אבא כמדומה. ובכ"ו
(ה"ל ע"ש ס"י י"א) אמר
ל"ה כמדומה:
[ב] צ"ל והאימוס וכן
בכ"מ הנזכר כאן בגמ'
וברש"י ובתוס' אימוס
ב"ס צ"ל במ"ם וכן
בערוך איתא אימוס
במ"ם וכו"א במשנה
דל"ה (גליון):
[ג] יהו"א ליתא בכמה
ראשונים וכת"י:
[ד] ראשונים וכת"י י"ן:
[ה] נד"ל ש"י: [ו] צ"ל
ממנה (באה"מ):
[ז] מבחול (גליון).
ברש"י דפו"י הג"י
שפופרת. קנה שונתין
בה כחול: מבחול.
קיסם של עץ או של
כסף שתחבין בתוכו
ומטבלו בכחול ומוציא:
[ח] צ"ל חכמים
(מהרש"ל): [ט] הד"א
(מהרש"ל): [י] צ"ל
עמוד (באה"מ):
[כ] וזהו דהביא רש"י
מתוספתא דיוקא ולא
משנה מפורשת בכלים
פכ"ז מ"ד ומייתי לה
הש"ס בשבת דף קמ"א
ע"כ פלוגתא דר' אליעזר
וחכמים ע"ש מצוה
ליישב (גליון): [ל] וכן
הגיה מהרש"ל: [מ] ע"י
מהרש"א בח"א:

היה מכה בבשרו. ומשום שרע
לנפש (ק"ק ט) ליכא דמשום
מורה קעביד כדאמר הרבה מעומ
יש לי ואין לי שולחני להרצותו:

הדרן עלך ארבע מיתות

קשוואין אמרתי דבר אחד נתמלאה כל השדה קשוואין אמר לי רבי
למדני נביעתן למדני עקירתן אמרתי דבר אחד נתקבצו כולן למקום
אחד אמרו לו^א הכדור והאימוס^ב והקמיע וצרור המרגלית ומשקולת
קמנה מהו אמר להן הן טמאין וטהרתן במה שהן^ג מנעל שעל גבי
האימוס מהו אמר להן הוא^ד טהור ויצאה נשמתו בטהרה^ה עמד רבי
יהושע על רגליו ואמר הותר הותר הנדר הנדר למוציא שבת פגע בו
רבי עקיבא מן^ו קיסרי ללוד היה מכה בבשרו עד שדרמו שותת לארץ
פתח עליו בשורה ואמר^ז אבי אבי רכב ישראל ופרש"י הרבה מעות יש
לי ואין לי שולחני להרצותן אלמא מרבי אליעזר גמרה גמרה מרבי אליעזר
ולא סברה הדר גמרה מרבי יהושע ואסברה ניהליה היכי עביד הכי והאנן
תנן העושה מעשה חייב להתלמד שאני^ח דאמר מר^ט לא תלמד לעשות
לעשות אי אתה למד אבל אתה למד להבין ולהורות:

הדרן עלך ארבע מיתות

אליעזר וחכמים^א (כל"ס פ"ג) וחכמים^ב אומרים אינן מקבלין טומאה לפי שכלי עור אין מקבל טומאה
אלא אם כן יש לו בית קיבול^ג דהא איתקש לשק^ד והי הו"ל וקבולן נעשית למלאותן מלוי צמחו עולמית לא שמייה קבול^ה ורבי
אליעזר אומר מקבל טומאה דבית קיבול העשוי למלאות שמייה קבול ועוד נחלקו צדקור וצאמוס שנקרעו ונראה חלל שלהם דמדור רצנן
דמקבלי טומאה דהא איכא בית קיבול ופליגי לענין טבילה שחכ"א מה שצמחו חוץ ור' אליעזר אומר מה שצמחו אינו חוץ לכלי
חד כלי הוא וצשעת פטירתו היו רוצין לידע אם חזר צו ושאלוהו מה אתה אומר צאותן שני המחלוקות אמר להם טמאים אפילו שלמים
והטומאה נוגעת מצחו: ^א וטהרתן במה שהן: כ"ה אמר ר' ה"ן ד"ה משקלות קטנה וכו' אחרונה בע"ז ע"י ז"ב דף פ"ט
ע"ז חוספת ד"ה ולא: ^ב ע"י רש"י ד"ה ו"א חסרתי מרבתי וכו' ולקבל מהם חכמה א"ל: מלך א"ל ממך ו"כ צ"ל אפי"ן:
^ג ע"י מ"א ס"י שם ס"ק י"א: שם ד"ה משקלות קטנה וכו' אחרונה בע"ז ע"י ז"ב דף פ"ט ע"ז חוספת ד"ה ולא:
^ד ע"י רש"י ד"ה ו"א חסרתי מרבתי וכו' ולקבל מהם חכמה א"ל: מלך א"ל ממך ו"כ צ"ל אפי"ן:
^ה ע"י מ"א ס"י שם ס"ק י"א: שם ד"ה משקלות קטנה וכו' אחרונה בע"ז ע"י ז"ב דף פ"ט ע"ז חוספת ד"ה ולא:
^ו ע"י רש"י ד"ה ו"א חסרתי מרבתי וכו' ולקבל מהם חכמה א"ל: מלך א"ל ממך ו"כ צ"ל אפי"ן:
^ז ע"י מ"א ס"י שם ס"ק י"א: שם ד"ה משקלות קטנה וכו' אחרונה בע"ז ע"י ז"ב דף פ"ט ע"ז חוספת ד"ה ולא:
^ח ע"י רש"י ד"ה ו"א חסרתי מרבתי וכו' ולקבל מהם חכמה א"ל: מלך א"ל ממך ו"כ צ"ל אפי"ן:
^ט ע"י מ"א ס"י שם ס"ק י"א: שם ד"ה משקלות קטנה וכו' אחרונה בע"ז ע"י ז"ב דף פ"ט ע"ז חוספת ד"ה ולא:

סטיא ודאי אזל עיקר ראייתם ומשם הוא דלזינן בקדושתין בחר אומדנא וכמו שאמרינן התם הגם דעדים לא ראו גוף המעשה ועוד יש לספק אם נעשה אפי"ה סיי סיק ומשום דראו אומדנות איב כילף ויכ"י דבכ"י אזלינן בקדושתין בחר אומדנא ואז הדבר נוסר לחכמים לראות אם האידנות עובדה וברוכה הוין קדושתין ודאי ואם האומדנא הוא רק קרוב לודאי אז היישינן לקדושתין ומיז לא הוי רק ספק וזם לדעתו ברור ואמת .

האחרונים לא נכיה דברי הראשונים והאחרונים אשר דצריהם מפורטי ומקילי אפילו צמקוס שאין סביהם אומרים לשמוק כתבוכו וגם איש האלדים קדוש צנל הפלחים זלוקללטה לא הסומיר כעבודי דילן וכאשר צארתו שמה ואין רלוכי לללח בזה כבר כתבתי יום אחויל להרב מוטריר צללל ר"צ אחרי שאין רלוכך להלטרך בזה צליה.ק דרצבן לא להקל ולא להחמיר אף להיות סכיף לכן יראה להלטרך עוד שני הרצבים המפרסומי בהוראה ועוסקין תמיד בגמי ושיע ואכי על מעמדי צכחא דהיתרא כנאז כן עתה ככלע"ד סכיד מוסכך הדוכס שלומך ושלום תורתך .

סקי אלעזר פלעקלס

הער

כשפטר יום א' י"א ניסן תקס"ו כבוד ידידי וחציבי הרב האור הגדול המפורסם בתורה ויראה שחכם השלם פלא ויועץ מוסי' יודא אויש זללה"ה מוסלחתי וולאחי בתוב צלוחא שאל להספידו צעירו לא לפני נעתו ולא לאמר נעתו ושלל לומר עליו שפי' לדיק וכיולא צהן מצמים והואריום וקספתחי אס שוועינן לו וקראחי אז לפני נעתו אזל של צבי ותכונה עיכינו דועה אזל לא כוועפנו הסספד ולא זכרתי עליו שום שצח והלל אונס כאשר קראחי אזל כבוד צבי מוספד תמרוכים על כבוד הגאון החסיד ועניו המפורסם בתורה וצ"ח מוטריר שמואל קביל קעלנין מק"ק צאקוויץ אחרתי אז דדרוש הספד צצהכ"י מייזל בק"ק פראג עדי"ו .

איב ונכל הכיל כרלי דהרמזים והראש קוצרים דע"י לא הוי רק צגד אומדנא רק שהוא אומדנא עוצה ואחריהם העור והשיע שהציאו גיב שהוגרש את אשתו ונתייחד עמה הוא רק סיק איב גם הם קצרי קע"י הוא רק אומדנא עוצה לא ראו ממש כאש לכעורת ודי צכך ולא לריכין ראי' ממש ועיב מה שהכריע הרמיא בדעה הרשצ"ח היינו רק באומדנא לא עוצה ממש אזל אראה העוצמה יולאה וחסה ידה צעעה מעשה כי"ע לא פליגי כדעה הפללה ולדעתי הוא דעת הרש"ש כמי"ש לעיל ומיילל הדבר תלוי צדי"ו וצ"י"ו שמוליחי' ומון עפי"י אומדנא זאת גם בקדושתין יש לחוש וכ"ד שהוא אומדנא עוצה וברור שראו העדים העצמה יולא וחסה ידה צעעה מעשה ממש איב קשה הדבר להולאה צלל גע לדעתי הקלוטה וכבר כתבתי ושייתי ושלשתי שכל דברי אלה הנה דרך פלפול וסצרה צעלמא לא לצכות עליהם ספק הדין לא לסכיף ולא להטרפה כל שמו גם לא לפרסם דברי יען כתבתי כל אלה צנחילה רצה וטרדות רצ כל אונט ושהצגיה ופי' ינחי צדרך אמת צמעגלי לרק ויוריכי כפללות מוסרתו אשר אהבה כפטי' און הכיד הכותב צרות נצצרה וצלצ כדכה המסתחה ארלה .

אילק שפי'ן מקעלנין

צניה עטיק כי עצה תקס"ו פראג

קעג שלום רב ככהר שאינו פוסק וכנייה שאין להם סוף לכבוד אהובי מחני הרב העלוי"ג סמריק וצקי מרים אילק כ"י ושלום לעזרך כ"י .

צמכתצך ע"י שארי שומנו מאל כ"י אהובי מחני הרב כ"י צנית צנין של פלפול באומדנא לחלק צין אומדנא לאומדנא ומקדושי ציאה צנית על קדושי כסף לצבי לא כן ידעה אלל קדושי כסף צעיקן ראי' העדים ממש ושאי קדושי ציאה ונחא דחתי' מוסברא שלל דצרה הסורה על ראי' ממש כי דרכיה דרכי נועם וכמעט אי אפשר לראות וכן דקדק הגמיי"נ צלשונו ועוד כיון דליא לראות כמכחול צעמופרת דגנאי הויא וליא נסקרו הכתריצ אלל לחכמים כ"י עכ"ל ועיין טור היטיב ויש פיה פ"ח ונהי איטות ה"י י"צ ועיין טור אהיע ס"ס ע"ז לכן אס מתייחד עמה צפני עדים ואמר האחיל צביאה זו הוין קדושתין ודלין וצמקוס שלל אור שומתייחד לשם קדושתין עכ"ז הוין סיק כאשר הרגשה צעלמך ולכן דקדקתי תמיד צקדושי כסף צעיקן ראי' ממש וכן כראה מוסען לשון הרמזים פי' יוד' ונה"ג ה"י ח"י ועיין צשצובתי צכמה בווי וחק כי פי' הפללה לא ראי' (כי על עקי' קדושתין לא כנלל פה רק אי' צעיר) כוונתי כמעט לקצרתו ועי"ש צשצובה ד"ה עכ"ת והפללה זו אי' לכיוון צלשון הרשצ"ח ונהריו ומהרמיא צשצובה וצפרעו צגהסותיו לאהיע שהתנה צתכאי כפול צדצר והפוכו וצעריכות שפתים ויתר פוסקי' שהצחתי שמה וצצכרות קרות ואומדנות ופלפול צעלמא מאחרוני

שמועתי אחי ועמי הנה ראי' צשו"ת ציה יעקב פי' שפללל אס תיח גדול הדור ומופלג צתיכס כספר וצצק חיים לכל ישראל ורום שלל להספידו אס ראוי לקיים לוחתו אס לאו ולדד אס הוא תיח מופלג אפשר לויר דלין שוועינן לו וציחא ראי' לדצריו מחוקי צמקי' סכסדין ד' ח"ו ע"צ ד"ה ספידל כ"י וי"ל הינחא הא דאמר צפי' העכל אל שאלו ואל צית הדונים אל שאלו שלל כספד כהלכה ואי מוסוס יקרא דחיי חרי מחלו ישראל על כבודן שלל סספידו וי"ל שהיו ירחים לסופדו להראות שונלעערין עליו מפני דוד ועוד דחפי הוי יקרא דחיי שאכי מלך דליכא ציון עפי' לגבי שלל כספד כהלכה עכ"ל חרי לחירון צתרא אפי' הוי יקרא דחיי אין להם רשות לעחול דליכא ציון עפי' כ"י ושאי מלך ולפי' מוצור דסי' אס הוא יקרא דחיי איכא לגבי מלך כ"י יקרא דשכצי והוי ציון לגבי מלך כ"י יקרא דשכצי היכ אס הוא יקרא דשכצי גבי מלך הוא יקרא דשכצי ויקרא דחיי דיקרא דסרווייהו הוא כ"י ואיכ מוצור דאס הוא יקרא דשכצי אי' לעחול על כבודו סיכא דליכא ציון עפי' ואס אור אל תספדווי אין שוועינן לו וכיון שסדין כן צמלך סי' צחכס דתכן חכס קודם למלך והא דאחרין אס אור אל תספדווי אין שוועינן לו איירי צאיכט דעלמא ולא צתיח ואפי' אס תיל דוויירי גיב צתיח מיז צכיד שהוא מופלג צדור כמו טצא צשאלל איב יש לדמות למ"ש הסוקי דליכא ציון עפי' ואי' לעחול על כבודו ואין שוועינן עי"ש אכן ספוסקי' קתמו דצריסס דאס אור אל תספדווי שוועינן לו וסיל כחירון כרלשון של חוקי' עיין עליו וגם צפי' קול יעקב ראי' טרלה לסוכ"ת

להוכיח שאם גדול הדור הוא שלא נהפידו אין שומעין לו ומה דאמר רב שצח דק ק"ג לרב שמואל בר"ש אמר לי הספדל דהתם קאיינאח מיט קפיד רב כ"כ שיהחמונו בהקפדו ע"כ העעס כי קשה העוכס של הוחטעלל צסקפד של חכס עד שאמרו ז"ל שאלוי לקוצרו בחייו ואינו נאריך ימים והחיירא שיענשו אחריס על ידו ורז"ל אמרו כל שחצרו נענש ע"י אין נוכיסקין אותו צוחילתו של הקצ"ה וקשה אם צצציל כך פחד לצו ה"ל ללות שלא להקפידו וקיימיל הספידל יקרא דשכיצי אם אמר שלא תספדונו שומעין לו ע"כ זה אינו אלא צאיכס דעלמא ולא צחי"ס שמוסלג צדורו דאין שומעין לא עיי"ש ואם זו היא דמות ראי"ש לי להציא חליות רצות דאמרו ז"ל וי"ק דק ע"צ דאמר רב אשי לצב קיפוק האי יומא נאי אנתת כו' ואמרו בחיבות דק ק"ג ע"צ אל תספדונו צעיירות קצור מיני' וטוס ערמח הוא דקאמר כיון דחזו דקספדו צכרכי וקאחו כ"ע ש"ע וטוס יקרא הוא דקאמר וכי המהרש"א צחי"א וצחי"ג דאין לך צעכוה כרי כו"ש וישמע ר' צטלה ענוה מי"ו צעי יקרא צמותא דאי"ל לו למחול כצוד הסורה והיינו דקאמר ושמע ר' צטלה ענוה גס לצבי דידי' שהרי צעי יקרא וטוס כצוד הסורה עכ"ל מכל זה יש להוכיח צמיצור אם ת"ס מוסלג צחורה לוח שלא להקפידו אין שומעין לו ודקא קפדי גדולי ישראל חסידי עליון על ההקפד ולא לוח שלא להקפידו אמרס אחרי יצוב הדעת כל החליות האל אינן מקסיקי' הנה כצב כי חוקי צמק' קסהדרין דק י"ע ע"א צדי"ה ינאי הנו"ך כו' ור"ת והא' אמרינן חתס חפ"י ת"ח כו' כ"ש ונ"ך כו' דאפי' למ"ד הרצ שומח על כצודו אין כצוד מחול וי"ל כו' אצל ת"ח תורתו דילי ויכול למחול היטיצי על כצודו דט"ו היא כדאמרינן צמק' ע"א ומחלה נקראח על שמו של הקצ"ה ולצקוף נקראח על שמו שנאמר כ"א צחורה ה' חפלו וצחורתו יהגה יומס ולילה עכ"ל ועיין צמק' צצועות דק למ"ד ע"צ צחוק' וכצב כי רשי צמק' ע"א דק י"ע ע"א לאחר שערח צה אז החורה נקראח על שמו וי"ל כל אלה קדוסי עליון לדיקי עולם ורוב ודת ענוה לא החזיקו את עלמון שיגעו צחורה כ"כ שתהי' נקראח על שום שיכולין למחול כצוד החורה והי' צעייהס כגאוח וגאון אם יאמרו שלא להקפידס כאלו חומריס החורה טלהס וצחמת אלו הסקידו שלא להקפידס היינו שומעין להס והנה שומעתי מידידי הרצ המלוה"ג המריף המפורס ומהר"ל פישלס כ"י שרחה צין כצבי קודש ונאציו וי"ו הגאון ויהר"מ פישלס זללה"ה שכתב שטענע ונמריכו הרצ הגאון כ"ע כשהקפידו על הגאון רכצ"ג צעל פני יהושע אצ"ד ור"מ צקי' ספדי"ו אמר צזה הלשון אף שצצכו הגדול צעל פני יהושע לוח שלא להקפיד אין שומעין צזה למי שהוח רכצ"ג מדאז"ל קסהדרין דק ק"ה ע"א דר"ע הי' וכה צצצרו על ר"ח הגדול עד קדמו שוחח לתרץ ופתח עליו צצורה אצי אצי רכצ ישראל ופירש"י הרצה שאלות יש לי ואין לי שלחמי להרלותן ופירש"י הרצה שאלות יש לי ואין לי למי לשאלו וכי חוקי הי' וכה צצצרו ומשום שרע לכפס ליכא דמשום תורה קא עציד כדאמר הרצה ונעות כו' עכ"ל הרי דמשום ל"ח דשרע לכפס ליכא צמקוס דליכא שלחמי להרלותן וכו"ש דליכא צזה ונב"ה לקיים דצרי הנות ודפת"ח (וצצצרו הכעיוויס רמז רוחמי לא תקיפו פתח לאשיכס ולא תשמח פתח זקנך ושרע לכפס לא תחנו צצצרכס עיין היטיצי צמחצרת עולח עני שדפתתי צקי' פראג שכת תקנ"ל צמחצרת חקמ"ז דוק וחשכת) ולפי דצרי ונריכו הרצ כ"ע ומחוקן חקוסי' מרצי ומרצ ומרצ ומרצ אשי דכל אחד ומס

הי' צדורו רכצ"ג והיו יודעי' צעלון דאין שומעין להס ולכך הקפידו עכ"ס להקפידס כהלכה וצזה תרלחי קוסי' המהרש"א צחי"א שהקשה על חוקי' למה מקסיס ומשול' לא מיהושע שרגב עליהן ההר להורגן ומ"ש המהרש"א דיהושע הוי כמי כמו ונ"ך דצרו ל"צ דהח צקושייתס עדיין לא נחתו לחלק צין ונ"ך לאחר וה"ל להקפות מיהושע דקדיס לשאלו ועוד צחי"ו הגלשון איכס ועלים ארוכה על הקוסי' מיהושע ולפמי"ש רציו א"ש כי יהושע הי' רכצ"ג והי' להס להקפיד שאלין להס שלחמי להרלותן וצצב זה א"י למחול וצפרט לפי מה שצארחי צמחצרת עולח עני חלק קלישי מה דאמרו שגעש עליהן ההר להורגן היינו ההר שפסה עליהן ההר כביגיח אם וקצלי' את החורה הוי וכו"י זו היחה על תורה צצעי"ס כמי"ש צמדרט החמומא פ' כה ולא כמי"ש חוקי' והדצב מצואר צאר הטיצ צארכה צלמות המלילה צמחצרת ההי' עכ"ס לא חדע היחר צבור לצטל דצרי הוח ולהקפידו צמקוס שאמר אל תספדונו אמנת מחמר שעלינו לאונן ולקונן הקפד מר על הגאון החקי' ועניו מוהר"ש קעללין זללה"ה כקפידו גס על הרצ המלוה"ג צחורה וירחה מוהר"י או"ש זללה"ה כי היו שכי אחיס ציציבה אחת צעולס וכשפך דמס כאחד צפרק אחד ונאמר ע"ד שאמרו מי"ק דק א' ע"א כד דר ספדכא צמערבא אמרי יצבון עמי' כל מריכי ליצא כ"י הענתחתי לך צמחירות צקלרה ונאל והדקשה הנה כחוצה על ספר עולח עני הכ"ל צעוצ טעס ודעת וסי יגדור פלרות עמו ישראל צרמתיס ידידו הטורד ונאל ודורס צטלומו וצטלוס תורחו.

הק' אלעזר פלעקלס .

קעה

צעי' עש"ק י"ד צצב חק"א למ"ק צקי' פראג להרצני המוסלג צחורה וירחה מוהר"ר יעקב טפסלאווין כ"י .

על אשר שאל וני צמי שמת אשה אציו צחי' אציו אם לריך לכה וקלח אצלות עד מולאי צצח הרלשון כפי המנהג שומראין אצלות כלג"ד אם וטוס כצוד חמיו וחמותו מרלין אצלות כמוצאר צמורח ופי"ע ואינו אלא סונך צעלמח שאמר דוד אל שאלו אצי רחה גס רחה וכו"ש כצוד אשת אציו דאוריית' ונחת אציד כמפורס כצחוצות וצטי"ע י"ל ק"י ר"מ סעיף כ"א וצדקדוק גדול קעטו הרמצי"ס ופי"ע ק"י שעי"ד סעיף ז' אצל על קורצא דקדוסיין טלהס כגון שוחח אשת צכו או אשת חמיו או על צעל צחו או על צעל אחוחו אינו ומחלצל עליהס והשומיעו אשת אציו וצעל אמו וחמיו וחמותו כאין אלו אעי"ס שהמה ומפחת קורצא דקדוסיין ומחלצל עליהס ומגוה שומויצי צכצור"ס לכן כלע"ד שומראין קלת אצלות כל צצבו הרלשורה עד מולאי צצבת כפי המנהג וכעתלח מלחתי דצב זה צהרלשוקיס והלחמוני' ונאצז חודיע שצצ"ע יורה דעס ק"י ר"מ סעיף כ"ד כתב הש"ע מי"ב אדם כצצוד חמיו והשומיעו חמותו וצקי"ו ק"י סעיף ד' וצקי" סעיף ו' כתב וטוס כצוד חמיו וחמותו והגאון צעל צרכי יוקס צי"ד ק"י ר"מ אות טו"צ לא הרגיב צזה ועיין ע"ד לחות צמחצרת עולח עני חלק שכי ונאמר שס"ח כ"ז כלע"ד צחפזו כי טרידכא .

הק' אלעזר פלעקלס .

הליכותיהם בקודש של גדולי ישראל לדורותם

הגאון הב"ח

אגידה ואדרבה קצת מגדלות מפעלות רב פעלים מקבציאל למען ירעו דור אחרון. דרכי למוד של אדוני אבי אבי רכב ישראל הגאון הגדול מאור הגולה רשכבה"ג ר"מ ואב"ד דקס"ה עיר ואם בישראל החסיד בעניו מוהר"ר יואל אשר כל ימיו לא נתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו הוצק חל בשפתותיו מקהיל קהילות גדולות להודיע להם חוקי אלוקים ותורתיו למען ילכו באורחותיו מתוך דוחק ועוני למד בנערותו וכפיו היו פרושות השמים יפצו חוצה מעיינותיו, ובחורי חמד תמים היו מאוכלי שולחנותיו ולנים בחדרי משכבותיו ועמהם היה כל משעשותיו, ומה שהעלה מתוך עומק ההלכה בחריפותו ובקיאיותו, שהיה מלא על כל גרותיו העלה תמיד בכתב להיות חצום באוצרותיו עד שאסף וקיבץ אמרות טהורות צרופות בארמנותיו, ובבאו לעיר הגדולה כרכ"א דכולה ביה עיר ואם בישראל ק"ק קראקא את שאהבה נפשו ביקש ומצא תלמידים חשובים ומופלגים מקדרים בהרים, הררי נמרים, מאירים כספירים, עוקרי טוריים, ורובם נעשו ראשי ישיבות הורים ומורים, המה מטיבי ארץ העומדים בפרץ, גודרי גדרים, מאירים לארץ ולדרים, והתאספו כולם עדרים עדרים, לשתות בצמא דבריו הישרים, כמסיני נמסרים, כי תורת אמת בפיו כנודע בשערים ולא מעשה חידודים וציורים, כי אם דברי אלקים חיים אדיר באדירים, והוא גם הוא כאשר ראה אותם פני להבים פניהם הסביר להם פנים מאירות והנעים להם אמרים טהורים, וראה ושמח לבו והתחדש כנשר נעורים, ולמד

עמהם בחדרי חדרים, כל הארבעה טורים, לא פעם אחת ושתים כ"א הרבה פעמים עד שנעשו בפיעם שגורים, ואז חיבר החיבורים. מתוך הקדמת הב"ח על הטור שכי בן הב"ח מוהר"ר הירץ ר"מ ואב"ד דפונטשוב.

הגאון נוי"ב ז"ל

ומביתו לבראד יצאתי, נתחברתי עם חברים, יראי השם טהורים, בנינו לנו מדרש, מובדל מעדה ומפרשת, וששת ימי המעשה, שם טמון ומכוסה, ועם כל זה, לא באנו במחזה, רק כל עסקנו בכל מאמצי כוחנו, בים התלמוד ובפוסקיה, עם תלמידים מובהקים, והאשה אשר עמדי, לעזר ולא כנגדי, זה היא זכותה, שישבה גלמודה בביתה, ואני בני מדרשא, כל ימי הששה, ולכבוד אבא מארי, הגדילו שמי לפארי, ושלחו אלי שאלות, גדולי רבני הקהלות, ומבן ארבע ועשרים, להשיב פתחתי שערים, והן הן הדברים, בחיבור זה נאמרים, וליתן אמרי שפר, קראתי שם הספר, לשם אבי בתעודה, ושמו נודה ביהודה.

מתוך הקדמת הנודע ביהודא

ואלו דברי הגאון ר' אלעזר פלקעלס בעמ"ח

תשובה מאהבה על רבו הנו"ב

אני יצקתי מים על ידו כמו עשר שנים, אנא

ידענא בעובדיה הרבה בתענתים וסגופים

מאד מ"יז תמוז עד ר"ח אב לא אכל דבר מן

החי מ"יח אב עד ת"יב לא אכל רק לחם יבש

ופיזר אפר על הלחם וכך נהג עד הגיע לימי

הזקנה. מעולם לא עבר עליו חצות לילה

בשינה עד סמוך למיתתו שלא היה מקונן

בחצי לילה על חורבן ביהמ"ק ועל גה"ש

כביכול. בקיץ ובחורף הוא היה מעורר

ומבכה אחרים עמו. השתתף עצמו בצערו של ת"ח, ונתן להם בכדי נתינה מתנות יפות ומרובות, פור רוב הכנסותיו להחזיק לומדי תורה, בכל הכנסות כלה עניות ובכל החברות של מצוה הוא היה נמנה עמהו, והיה גדול שבערכין וכל העניים הסובבים והדופקים על הפתחים, מעולם לא שלח להם הנתינה ע"י שליח אלא בכבודו ובעצמו נתן להם מידו

לידם, ותהי להם למשיבת נפש ע"כ.

מתוך הקדמת דרושי הצ"ח

הגאון קרן אורה ז"ל

קודם אור היום כארי התנשא, ויבוא בחדר לימודו ללמוד ספר הזוהר וחכמת האמת, וכאשר כלה בהם את שעורו הקצוב למד משנה ביראה וטהרה, וכאור בוקר כאשר הגיע זמן התפילה הכתיר עצמו בבית מדרשו בטלית ותפילין, ואחר התפילה עגיד דף גמרא בכל יום לבני ישיבתו, וישב לחדר לימודו מוכתר בתפילין של ר"ת והגה בתורת ה' עד חצי היום, ובשעה שישיית עת מאכל תלמידים חכמים סעד לבו בלחם צהרים וינפש מעט, ישב ללמוד עד הגיע תפילת המנחה, אחר המנחה למד תנ"ך, כך נהג כל הימים, ויומם ולילה לא משה תורת ה' מפיו ומלבו, ולא הסיר דעתו גם רגע מחוקי אלוקי, וכל אשר העלה לבבו הטהור דבר חידוש בתורת ה' כתב הכל בספר זכרון בכ"י הקדושה, וכל מחשבותיו נכתבים בספר ושפורים בידינו לעולם.

מתוך הקדמת ספר קרן אורה שנכתבו ע"י בניו ז"ל.

השחר, וחבר יום ולילה בתורה ובתפילה, ארבעה פרקים בכל יום. קבע ללמוד עם תלמידיו שיעורין דאורייתא. באלה מס' זו ובאלה מס' מס' אחרת. באלה שו"ע זה ובאלה שו"ע אחרת. [מספר שנותיו היו ע"ט שנים וששה חדשים, נולד ח"י חשון שנת דע"ת ונקבר ח"י אייר תקנ"ג] כאשר חלה ח"י חשון תקמ"ה אמר בזה"ל הריני מקבל עלי מיתתי, ומוכן ומזומן להיות כפרת כל ישראל, והיינו מרבים בתפילות ובתחנונים וכו' לא אנחמכם מצד שמת מצד הזקנה, הוא עדיין היה בכוחו וגבורתו בנוי ובתואר נבן כי מי שלא ראה שופריה דרבינו הגדול בשעת פטירתו ובשעת טהרתו לא ראה וכו'. ב' ימים קודם הפטירה נאלמנה שפתיו ולא הניח ידו מלומר וידוים עד סמוך ליציאת נשמתו בטהרה. עד שהגיע לימי הזקנה לא שכב על המטה רק ראשו במטה ע"ג כרים ורובו חוץ למטה ע"ג כסאות, עד זה חודש ימים לא פשט מלבושיו מעליו אף בלילה עד שהגיע לימי השיבה לבש שק על בשרו, מעולם לא עבר טבילת קרי בקיץ ובחורף, עד שהגיע לימי הזקנה, למד עם תלמידים בעמידה אף בבהכ"נ לא ישב וכו'. מערב ת"ב עד מוצאי ת"ב לא פסק פומיה מיללות קינות ורב איכות. והיה מתעולל בעפר בברי ובדמעה, וכל מי שהלך אחורי בהכ"ני בחוץ אחז בשרו פלצות לקולו הנשמע ברמה בלילה, כמו כן ביוה"כ מערב ועד ערב לא זז ממקומו, לא נח ולא שקט, לעפעפיו לא נתן תנומה, רק בקשות ותפילות בקולי קולות בבכי ויללות וכו' מעולם לא מת אדם כשר אשר לא בכה עליו בכי תמרורים, בכה